

AYDIN SAYILI (Ed.), *İBN SİNÂ, Doğumunun Bininci Yılı Armağanı*, Ankara 1984, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 16 resim +1 harita +838 sayfa. Ederi 6000 TL.

İbn Sînâ'nın doğumunun bininci yılı armağanı olarak hazırlanmış olan bu eserde İbn Sînâ'nın bilimsel ve felsefî yönünü ele alan 23 makale ve 2 çeviri yazı yer almaktadır.

Eserdeki İbn Sînâ'nın bilimsel yönü ile ilgili makaleler arasında tıpla ilgili olanlar ağırlık taşır. Bu makalelerde İbn Sînâ'nın tıbbın çeşitli konularındaki çalışmaları belirtilip, hekim olarak onun bu alandaki katkıları ve kendinden sonraki yüzyıllarda yine bu alandaki etkileri belirlenmeğe çalışılmıştır.

İbn Sînâ'nın bilimsel yönü ile ilgili makaleler onun matematik, fizik, astronomi gibi bilim dallarındaki çalışmalarıyla bilim adamı olarak kişiliğini ve bilim dünyasındaki yerini bize vermektedir.

Örneğin sayın Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı düşünürümüzün astronomi çalışmalarından bahseden makalesinde (*İbn Sînâ'da Astronomi ve Astroloji*) onun sadece astronomi çalışmalarını ele almamış, ömrünün son yıllarında İbn Sînâ'nın oldukça yoğun bir şekilde astronomi alanında çalışmış olduğunu gösterirken, diğer taraftan, İslâm Dünyasında yaygın bir şekilde destek görmüş olan astrolojiye karşı çıkan küçük bir gurup düşünürün ön saflarında yer aldığını da göstermiştir. Yine aynı makalede İbn Sînâ'nın sihir ve kehânet konusundaki düşünceleri şöyle veriliyor: "Bir de ciddî seviyeli bir bilim adamının ilgilenmek istemeyeceği ikinci bir tür bilgi vardır ki, bu türden olan bilgiler aşağı ve değersiz bilim dallarını oluşturur ve gerçek bilim adamı kendisini bunların kat kat üstünde hisseder. Örneğin sihir, kürek kemiğinin incelenmesine ve kurban hayvanlarının bağırsaklarının kırırdanmalarının gözlemlenmesine dayanılarak yapılan kehânet tipleri ve bunlara benzer diğer fal çeşitleri. Saygın bir kişiliğe sahip bir bilim adamı bu gibi şeylere itibâr etmez, bunları üzerinde durulmağa değer saymaz. Astroloji için de bu böyledir." (s. 168).

İbn Sînâ'nın felsefesi ile ilgili makalelerde ise, İbn Sînâ'nın İslâm felsefesindeki yeri belirlenmiş, onun ontolojik, metafizik, ve değerler felsefesine ilişkin görüşleri ele alınıp tartışılmıştır. Bu kısımdaki makâlelerde sadece İbn Sînâ'nın fikirleri vermekle yetinilmemiş, Fârâbî, İbn Rüşd gibi diğer bazı önemli İslâm filozoflarının görüşleriyle de zaman zaman karşılaştırılmıştır. Örneğin sayın Prof. Dr. Mübahat Küyel'in '*Kut, Fârâbî, ve İbn Sînâ'daki al-Akl al-Fa'âl İçin Bir Temel Oluşturabilir mi?*' adlı makâlesi ile sayın Dr. Mahmut Kaya'nın '*Mâhiyet ve Varlık Konusunda İbn Rüşd'ün İbn Sînâ'yı Eleştirmesi*' adlı makâlelerinde görüldüğü gibi.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, bu ciltte değişik yönleriyle ele alınmış olan İbn Sînâ'nın bilim ve felsefe âlemindeki yeri yazarlarca belirlenmeğe çalışırken, böylece onun ne kadar büyük bir düşünür olduğu da bir kere daha ortaya çıkmaktadır. Bu büyük Türk düşünürünün değişik konulardaki çalışmalarını bize tanıtan bu hacimli eserin, onun hakkında bilgi edinilmesinde, ve biraz daha iyi anlaşılır hale gelmesinde önemli bir katkısı olacağı kesindir.

DOÇ. DR. ESİN KÂHYA